

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

EVA BALTASAR (BARCELONA, 1978) VA PUBLICAR DEU POEMARIS ABANS DE DEBUTAR COM A NOVEL·LISTA AMB L'ACLAMADA 'PERMAGEL' (CLUB EDITOR, 2018). DOS ANYS DESPRÉS VA PUBLICAR 'BOULDER'. ARA TANCA EL TRÍPTIC AMB 'MAMUT'

PERE ANTONI PONS

Permagel i continuat amb *Boulder*, és dir-ne que és una versió feroç i brutalista de Thoreau. La protagonista és una dona lesbiana de vint-i-quatre anys que, de cop, decideix renunciar a la seva feina com a sociòloga becada que treballa amb "casals d'avis i residències de la tercera edat", abandonar la ciutat i instal·lar-se a viure al camp. Thoreau va fugir als boscos a cercar-hi una vida menys deshumanitzada, a protegir-se dels efectes alienadors de la modernitat industrial i a for-

tificar la seva llibertat personal, i en canvi la protagonista i narradora de *Mamut* no sembla que tingui tan clar per què fa el que fa. O sí que ho té clar –insisteix sovint que vol fugir dels "col·lectius", dels "eixams", de la gent, de les masses–, però ho explica d'una manera erràtica, discontinua, mig poètica i confusa. Dic això d'erràtica i discontinua perquè, just al començament de la novel·la, la protagonista té un objectiu, que és aconseguir que un home li faci un fill i, així, ser mare soltera. Passa que, sense cap explicació ni res que ho justifiqui dramàticament, aquest objectiu, que semblava que havia de ser el desencadenant i el motor del conflicte de la novel·la, queda incomprendiblement aparcat durant molts trams de la història.

L'autora opta per no aclarir-nos gaire, ni des d'un punt de vista psicològic ni biogràfic –no se'ns revelen traumes del passat, ni hi ha secrets que surten a la llum i ho expliquen tot–, què motiva la protagonista. Només ens en diu, en un parell de pàgines inicials que semblen més un article d'opinió que no pas una narració, que la vacuïtat de la feina la disgusta, que la vida a la ciutat la repel·leix i que vol "gestar".

El vincle perdut amb la natura

Aquesta manera de dir que vol ser mare –"no era el desig d'un fill, el que m'havia segrestat, era el desig de gestar-lo, el de fer passar la vida cos a través"– ens dona pistes sobre l'ànsia d'animalització diguem-ne purificadora de la protagonista, però la novel·la tampoc acaba sent ben bé una peripècia sobre l'alliberament redemptor de recuperar el

MAMUT
EVA BALTASAR
CLUB EDITOR
140 PÀG. / 17,50 €

vincle amb la naturalesa que els humans hem perdut. És cert que la protagonista intenta recuperar aquest vincle perdut de diverses maneres: mudant-se a una masia rònega enmig de paisatges feréstecs, relacionant-se amb personatges primitius com el pastor o mitjançant la redescoberta del propi cos a través del plaer –sobretot masturbatori–, del contacte amb un clima extrem o de la feina dura de sobreviure. Tot això hi és, sí, però no com a purificació o alliberament sinó com el contrari, com a formes de brutalització i degradació, la qual cosa no sé si acaba d'encaixar amb l'esperit de la protagonista i amb l'impuls originari de la novel·la.

Encara més desconcertant –més incongruent, menys significativa– és la manera com la protagonista i narradora ens conta el seu periple. Baltasar opta per explicar-nos el procés de depuració existencial –de recobriment dels instints més afuats, de reconexió amb la realitat sensorial més cruel del seu personatge amb un llenguatge grandiloqüent, inflat de metàfores i de comparacions. "Va ser un trajecte a la feblesa que em va fer conscient del poder feroç del cansament", diu. I també: "Sortim a la nit, al regne dels estels i les masses negres. El prat de davant l'alberg és un ós adormit". És un tipus de retòrica que de vegades fins i tot fa difícil entendre què vol dir, com si Baltasar es deixés arrossegar pel llenguatge, igual que els poetes que abracen l'arbitrarietat confiant trobar-hi alguna mena de poesia. De poesia, Baltasar en troba, a *Mamut*, només de tant en tant. Molta menys, per exemple, que a *Permagel*. ❖

EVA BALTASAR OPTA PER EXPLICAR-NOS EL PROCÉS DE DEPURACIÓ EXISTENCIAL DEL SEU PERSONATGE AMB UN LLENGUATGE GRANDILOQUENT, INFLAT DE METÀFORES I DE COMPARACIONS

MANOLO GARCÍA

Que difícil és ser dona

M. ÀNGELS CABRÉ

Des de la crítica literària, diem sovint que un autor o una autora tenen veu pròpia. I no sé què tenen les veus cresques a Irlanda –potser és la combinació de pluja i vent–, però són exponents d'una rotunda personalitat. Entre les autores d'avui, Maggie O'Farrell –autora de *Hamnet*– és un cas evident de veu pròpia, i una altra és la també irlandesa Lucy Caldwell (Belfast, 1981), narradora i dramaturga de prestigi, i amb raó.

Després dels onze contes reunits a *Matant el temps*, n'arriben ara onze més al volum *Intimitats*. A Caldwell li agraden els llibres de contes temàticament coherents, i a mi

també. ¿No us sembla que són com aquells pastissos de fruites en què cada porció té un color diferent, de maduixa, kiwi o plàtan? No són esqueixos d'arbres diferents, sinó novel·les fragmentades de protagonisme compartit.

Mentre que a *Matant el temps* els personatges exploraven l'arribada a l'adolescència, tots els contes d'*Intimitats* parlen de dones joves que han crescut i tenen vida pròpia –amb parella o sense, amb fills o sense–. El fil conductor és la maternitat, institució que tan bé va estudiar Adrienne

Rich a *Neixem de dona*, i llegir-los és un bany de realitat. Hi trobem dones desbordades, dones preses de l'amor romàntic, dones que necessiten interrompre un embaràs, que pensen que Monica Lewinsky no va ser la dolenta de la pel·lícula o que tenen por que els robin la criatura quan van al lavabo d'una cafeteria i deixen el cotxet a càrrec d'una desconeguda, com passa a *Així*.

TOM ROUTH

No les trobem precisament en els seus moments més relaxats, a aquestes dones vulnerables que se'ns presenten *in medias res*. Són heroïnes quotidianes, les intimitats de les quals són justament les seves vulnerabilitats. Si no et va agradar *El diari de*

INTIMITATS
LUCY CALDWELL
UNIVERS
TRAD. ESTHER ROIG
176 PÀG. / 18,90 €

Bridget Jones, t'agradarà aquest llibre ple d'intel·ligència literària i d'apostes arriscades, com la història de la Caroline Norton –que va desafiar la societat victoriana del segle XIX després que li arrabassessin la custòdia dels fills– entreteixida amb la de la protagonista del formidable conte *Els fills*. O l'eloqüent relat *Totes les persones eren mesquines i dolentes*, que narra el vol transatlàntic d'una altra dona amb la nena de mesos a la falda: "Falten set hores i tres minuts. Gairebé cinc mil quilòmetres".

Intimitats es capbussa en la vida subterrània de les heroïnes modernes, la que batega per sota dels quefers quotidians. Onze històries amb petjades irlandeses aquí i allà que fan de Caldwell una molt bona ambaixadora de la seva terra natal. Una narradora digna de ser tinguda en compte, una mestra, per exemple, de l'ús de l'el·lipsi. ❖